

УДК [172+177]:316.7

DOI <https://doi.org/10.24195/sk1561-1264/2021-1-7>**Кравчик Марія Олександрівна**

кандидат філософських наук,
доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін
Міжнародного гуманітарного університету
вул. Фонтанська дорога 33, Одеса, Україна
ORCID ID: 0000-0003-0003-6081

Крижановська Тетяна Олександрівна

кандидат філософських наук,
доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін
Міжнародного гуманітарного університету
вул. Фонтанська дорога 33, Одеса, Україна
ORCID ID: 0000-0002-6391-6871

ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ КРЕАТИВНОГО МІСТА

Актуальність теми визначається необхідністю філософського осмислення процесів урбанізації, які в сучасному світі мають пріоритетне значення, їх потенціалу, зокрема однієї із сучасних урбаністичних концепцій – креативного міста. Метою статті є осмислення основних положень концепції креативного міста з філософської точки зору.

Одним з основних методологічних принципів, на які ми спираємось, є принцип міждисциплінарності. У дослідженні ми базуємось на соціокультурному методі, за допомогою якого місто постає органічно пов'язаним із загальними процесами соціального і культурного життя суспільства. Урбаністична антропологія дає можливість зрозуміти потенціал внутрішнього світу людини для розвитку міста. За допомогою інтерактивного підходу аналізуємо місто як простір соціальної взаємодії, внаслідок якої місто постає як модель спільноти певного типу. У своєму дослідженні ми спираємось на тексти та публічні виступи одного з найвідоміших провідників ідеї креативного міста британського урбаніста, фахівця з міського планування і розвитку міст Чарльза Лендрі.

Філософське осмислення концепції креативного міста надало змогу побачити особливості підходу її автора, виокремити основні положення, на які спирається це вчення та заснована на ньому практика. Як ми бачимо, це тісно пов'язується з наданням нових смислів поняттю «креативність», яке, по-перше, розуміється як природна характеристика людини, завдяки якій вона, власне, і виживає, по-друге, в якому пов'язуються раціональні та нераціональні інструменти осягнення та опанування світу, коли логічні та образні прийоми доповнюють одне одного та дають імпульс для нестандартного підходу до вирішення проблем і завдань. Можна сказати, що креативність поєднує природне та культурне в людині.

Креативне місто можна визначити як певний культурний простір, у якому існують різні культурні середовища, що створюються людьми, їх зусиллями, наповнюється етичними зв'язками такого типу, коли прагнення до створення спільного культурного світу враховує інтереси кожної людини та надає можливості для реалізації її здібностей і талантів. У креативному місті відбувається перехід від ієрархічної жорсткої структури до мережевої (гнучкої та рухливої), від силових (у широкому сенсі цього слова) стосунків та ставлень до рівноправних, до «м'яких» соціальних технологій.

Ключові слова: урбаністика, креативне місто, креативність, інновації, міський культурний простір, соціальні ресурси міста, культурні ресурси міста.

Вступ. «Сучасне місто». Що означає це словосполучення? Що так притягує людину в місто? Чого очікує вона від нього? Місто стає простором людської свободи та реалізації або поглинає людину як той Левіафан, якому вона віддає свої надії, сили, час, а навзаєм отримує тільки виснаження та поневолення? Що є культурою та культурами міста? Які цінності формуються в місті? Якими будуть міста майбутнього? Ці та багато інших питань у світлі сучасної

тенденції все більшої урбанізації життя стають не тільки актуальними, а й болісними. Від того, які відповіді ми сьогодні дамо на них, багато в чому залежить майбутнє нашої країни.

Урбаністика – досить нова і перспективна сфера знань, що стрімко розвивається. І це зрозуміло, зважаючи на загальну світову тенденцію збільшення кількості міського населення, утворення мега-міст із численними містами-супутниками. Більшість населення нашої планети, за даними Департаменту економічних та соціальних питань ООН за 2018 р., у містах живе 55%, а за прогнозами до 2050 року чисельність жителів міст на Землі зросте до 68% [1]. Щодо нашої країни, то 70% українців є жителями великих і маленьких міст [2]. Саме з містами як культурними, економічними, високотехнологічними, а також територіальними та міжнародними центрами пов'язують розвиток цивілізації майбутнього.

Актуальність теми визначається необхідністю філософського осмислення процесів урбанізації, які в сучасному світі мають пріоритетне значення, їх потенціалу, зокрема однієї із сучасних урбаністичних концепцій – креативного міста. Філософське осмислення процесів та феноменів, що пов'язані з урбаністикою, в Україні тільки починається. Українським містам тільки належить стати по-справжньому сучасними (доглянутими, комфортними для життя, зеленими, високотехнологічними, такими, що знають і зберігають свою неповторну історію та постійно розвиваються). Філософія урбаністики як напрям філософського знання, на нашу думку, має окреслити загальні орієнтири в розвитку сучасних українських міст (як великих, так малих), скласти основи для формування нової парадигми української урбаністики. Розгляд концепції креативного міста, на нашу думку, може уточнити її положення та дати поштовх для практичного втілення цих ідей в українських містах.

Об'єктом дослідження є урбаністика як сучасна міждисциплінарна сфера знань. Предметом – концепція креативного міста, основні тексти, які її становлять.

Мета та завдання. Метою статті є осмислення основних положень концепції креативного міста з філософської точки зору. Виходячи з цього, окреслимо такі завдання: виокремити з текстів щодо креативного містотворення основні положення; розкрити їх філософський зміст; спробувати дати визначення поняттю «креативне місто».

Методи дослідження. Одним з основних методологічних принципів, на які ми спираємось, є принцип міждисциплінарності. Спроби досягнути міське життя мають бути заснованими на міждисциплінарному підході, який містить різноманітні предметні сфери, як-от теоретичні та практичні. Звернення до доробків у царині антропології, соціології міста, соціальної психології, етнології, історії, менеджменту, архітектури та просторового планування, дизайну, культурології, теорії комунікацій тощо «розширює дію дисциплінарності через кілька рівнів реальності [3, р. 15]. Міждисциплінарність є однією з основних методологічних настанов більшості сучасних досліджень, коли у фокусі уваги перебуває предмет дослідження у його багатогранності і розуміється як епістемологічний та методологічний вихід за межі однієї дисципліни, зокрема соціальної філософії, та певний інтелектуальний рух за проблемними вузлами вчень та теоретичних доробок тих галузей наук, у яких розробляється окреслена проблематика.

Також спираємось на соціокультурний метод, за допомогою якого місто постає органічно пов'язаним із загальними процесами соціального і культурного життя суспільства. Особливістю цього підходу є поєднання духовного та матеріального складників, звернення до ціннісної картини світу як окремої особистості, так і соціальної групи, суспільства в цілому. Урбаністична антропологія дає можливість розглянути місто як «простір людського вибору та життєдіяльності численної кількості індивідів» [4, с. 62], спрямовує на розуміння потенціалу внутрішнього світу людини для розвитку міста. За допомогою інтерактивного підходу аналізуємо місто як простір соціальної взаємодії, внаслідок якої місто постає як модель спільноти певного типу. Ці інтелектуальні інструменти доповнюються такими загальнонауковими методами, як аналіз, синтез, узагальнення.

У своєму дослідженні ми спираємось на тексти та публічні виступи одного з найвідоміших провідників ідеї креативного міста британського урбаніста, фахівця з міського планування і розвитку міст Чарльза Лендрі – автора багатьох видань, зокрема книги «Креативне місто. Ін-

струментарій для міських інноваторів», виданої у 1995 році. Вчений та практик брав участь у розробленні стратегій таких міст, як Більбао, Дублін, Амстердам, Лейпциг, Люблін (загалом 450 проєктів у 35 країнах світу). Необхідно зазначити, що Ч. Лендрі приїздив в Україну і виступав із лекціями в Кіровограді (Кропивницький) (січень 2012 р.), Івано-Франківську (жовтень 2017 р.) та Львові (березень 2018 р.).

Результати. Концепція креативного міста почала складатись у 80-ті роки ХХ століття у період розкладу індустріальної економіки, певного занепаду в розвитку європейських міст та необхідності пошуку нових ідей, які могли б оновити та наповнити простір міст новими можливостями та ідентичностями. Ці ідеї мали запропонувати відмінний від модерного погляд на сутність міста і, відповідно, переосмислити ставлення до нього влади, містян, власників капіталу. «Місто в сучасності – це територія перманентної перехідності, коли повністю реконструюються і ціннісно-сміслова картина світу, й історичні універсальні категорії (Бог, істина, добро, любов, справедливість тощо). Сам світогляд набуває характеристик тимчасовості, ситуативності, його основою стають індивідуальні уявлення, а не загальні норми. Нестійкість стає новою соціальною закономірністю» [4, с. 62]. Замість стандартизації, пригніченості та ієрархічної організації час вимагав гнучкості, адаптивності, щоб «справлятися з дедалі конкурентнішим глобальним середовищем та потребами громадян» [5, с. 12]. Мало відбутися «переродження» міст з індустріальних дегуманізованих центрів на привабливі та придатні для життя містян ойкумени з метою утримання найобдарованіших жителів, а також залучення нових фахівців та інвесторів. Оновлювальним потенціалом для міст стали культурні ресурси: мистецтво, події, широка освітня діяльність, творчість у широкому сенсі цього слова. Саме поняття креативності мало наповнитись новими сенсами.

Перш ніж визначити, що таке креативне місто, розглянемо, які нові смисли стали вкладати у поняття креативності. По-перше, креативність (або творчість) перестали бути характеристиками тільки мистецьких видів діяльності. Сформувалось поняття «креативного класу», яке ввів у науковий обіг американський економіст, географ, соціолог Річард Флоріда, підкреслюючи, що «дедалі більша кількість наукових досліджень чітко вказує на зв'язок між людським різноманіттям, інноваціями й економічним зростанням» [6, с. 15]. Під креативним класом учений розуміє людей, які отримують дохід, займаючись творчістю. Це не тільки художники, музиканти, артисти, дизайнери, а й журналісти, вчені, інженери, PR-фахівці та представники інших професій, які вимагають наявності творчого мислення та здатності до нешаблонного підходу у вирішенні завдань. Чарльз Лендрі у своїх працях розширює поняття креативності і вважає, що це «один зі складників природи людини» [5, с. 6]. Будь-яка людина є креативною, а не тільки представники певного прошарку населення, на яких мають орієнтуватись інші. Тобто відбулось не тільки розширення цього поняття, а, по-перше, його демократизація і, по-друге, те, що акценти були надані не стільки професійній діяльності людей, скільки їх способу життя та погляду на світ загалом. «Культурні зміни завжди передбачають творчість. Але цей вид творчості сильно відрізняється від художнього живопису чи музичного виконання, оскільки це творчість повсякденного життя. У культурній творчості новизна – це трансформація культурних практик, а доцільність є цінністю для громади. Цей підхід відрізняється від психологічних концепцій творчості, оскільки підкреслює створення практик, а не створення продуктів» [7, р. 139]. Тобто креативність стала розумітись як невід'ємна частина людського життя, не тільки як її мистецьке вираження, а і як складник людської природи, без реалізації якого людина не може повноцінно існувати. Крім того, в поняття креативності стали вкладатись соціально-практичні смисли як творення разом, як певна синергетична дія, коли сума людської взаємодії дає у рази більший ефект, ніж просте додавання одне до одного зусиль кожної окремої людини. Креативність стала розумітись як цінний ресурс, «нереалізований потенціал, тому потрібно акцентувати на тому, щоб його вивільнити» [8]. Отож, споглядально-абстрактний смисл креативності як чогось надлишкового, без чого людина і суспільство можуть нормально функціонувати, перейшов у діяльнісно-конкретний (як не тільки необхідної умови існування окремої особистості, а й потужного потенціалу соціальних змін). Креативність стала розумітись як системна характе-

ристика суспільства. Крім того, творчість як альтернатива інструментальному мисленню – це «спосіб позбутися жорстких уявлень та відкрити своє життя до складних явищ, із якими не завжди можна боротися суто логічно» [9, р. 17]. Креативність розширює межі раціональності, до того ж можна сказати, що раціональність без креативності переростає в догму. Раціональність та креативність мають доповнювати одна одну як аналітична діяльність, тобто розділення проблеми на складові частини має доповнюватись баченням цілісності, багатогранності та взаємопов'язаності процесів, що відбуваються. Також дуже важливим є етичний складник креативності, який характеризується прагненням до узгодження індивідуальних бажань та власних інтересів, орієнтується на створення спільного світу, а не на вибір, «призначений лише для «мене» та моїх більш егоїстичних потреб» [10]. Без свого етико-морального фундаменту креативність може стати навіть загрозою для людини і суспільства. Наслідки антигуманної й антиекологічної діяльності ми бачимо зараз.

У концепції Ч. Лендрі можна виокремити декілька основних, на нашу думку, тверджень, розкриття яких дасть змогу отримати її опорні точки, розкрити її філософські смисли, зважаючи на те, що визначення поняття «місто» не стало «предметом спеціальних усталених філософських досліджень» [11, с. 45–46], особливо креативного міста. Гадаємо, що можна виділити такі позиції, що спричиняють або вже спричинили в більш розвинутих країнах парадигмальні зміни в розумінні сутності міста: роль містян у розвитку та житті міста, взаємодію містян та управлінського апарату, важливість культурних ресурсів, механізми практичних упроваджень креативних ідей у життя. Розглянемо коротко ці чотири положення.

Сучасне місто – це не просто фізично комфортне середовище для проживання людей, а й сприятлива інфраструктура, в якій встановлюються зв'язки, створюються мережі контактів і утворюються принципово нові відносини. Люди прагнуть відчувати себе не просто робітниками, професіоналами, навіть економічно забезпеченими та соціально захищеними, але й брати участь в обговоренні та ухваленні важливих рішень щодо розвитку міста та втілення їх у життя. Місто стає місцем для повноцінного життя, реалізації людських здібностей і талантів. «Креативність та уява дуже важливі, тому їх треба розглядати як валюту. Це може суттєво збільшити потенціал міста, втримати таланти, а також привабити людей з інших міст» [8]. Найбільш важливим міським ресурсом є людський розум та творча уява. Не всі наразі сприймають таке твердження, бо воно стосується питання співвідношення свободи та відповідальності. Креативною є відповідальна людина, така, що розуміє, які можуть бути наслідки її креативності. Для цього необхідно розвивати в собі такі риси, як внутрішня свобода, самостійність, гідність, повага до інших, емоційна врівноваженість тощо. Людям, які звикли виконувати поставлені перед ними завдання та звітувати про свою діяльність, складно прийняти такі настанови. Однак імператив участі з кожним роком посилюється, особливо в Європі. Створюється ментальність «це можна зробити», тому люди бачать, що «місто є двигуном можливостей» [12, с. 11]. У креативному місті люди відчувають, що можуть реалізувати себе, розвинути свої таланти, що необхідно для загального блага. Важливим щодо цього є наявність якісного навчання (формального/неформального), можливість саморозвитку, завдяки чому отримуються шанси на реалізацію власних прагнень та амбіцій.

Такі умови спричиняють соціальне зближення містян та влади, подолання розриву між ними. Партисипація, тобто культура співучасті, має на увазі те, що влада готова залучити креативний потенціал містян, до того ж саме містяни мають бути не споживачами, а активними діячами та підтримувачами гідного життя в місці. Інтерактивна взаємодія міського управлінського апарату, бізнесу, людей творчих професій та звичайних жителів розширює межі можливостей креативних змін у місті. Можна виділити шість основних сфер творчої діяльності людей у місті: мистецтво, освіту та науку, рекламу та комунікації, організацію та управління бізнесом, молодіжні субкультури, колективні рухи. «Наразі більшість міських урядів надихаються лише двома типами творчості, які найлегше зрозуміти та керувати грубою інструментальною раціональністю: діяльністю бізнес-організацій та світу реклами й комунікацій (як-от завдяки кількості реалізованих маркетингових кампаній, яка постійно

зростає» [9, р. 20]. Така примітивна тактика тільки вихолощує місто, нівелює його культурний потенціал.

Саме культурні ресурси є найціннішими характеристиками міст. До них належить як мистецький масив, так і загальнокультурне тло. Мистецьке наповнення міста є дуже важливим, бо саме в ньому формується та розвивається творча уява, образність, культурна грамотність. Професійні художники, музиканти, артисти, скульптори, архітектори, дизайнери тощо ставлять певну творчу планку, до якої мають дотягуватись й інші жителі. Розвивається не тільки професійне, а й самодіяльне мистецтво, коли кожен має можливість спробувати себе у творчій мистецькій сфері. Це дуже важливо, коли людина має бажання та можливості доторкнутись до світу мистецтва, розвинути свої таланти. Наслідком цього є те, що її культурний рівень підвищується в рази. Естетичне розширення обрії світу розвиває уяву, яка «діє при цьому творчо і приводить у рух здатність інтелектуальних ідей (розум), змушує мислити щодо цього <...> більше, ніж могло б бути досягнуто і з'ясовано розумом» [13, с. 188]. Велике значення також мають культурно-історичні пам'ятки міста. Загалом, підтримка пам'яті, зв'язок поколінь, передавання культурних традицій є тим, що вирізняє людське суспільство, характеризує його саме як людське. Збереження, утримання в належному стані будинків, пам'ятників, публічних місць показує рівень культури цього міста, причому важливо відтворювати ці місця, оживляти їх подіями, уходити від практики музеєфікації в сенсі втрачання зв'язку із сучасністю. Культурна історія має наповнюватись людською енергією, набувати сучасних смислів, уходити від ідеологізації, прокладаючи шлях у майбутнє. Це формує загальнокультурний клімат міста, який виражається в способах та стилях життя містян, у їх відносинах, доброзичливості, гостинності, знаннях з історії, культури, традицій міста, видатних людей, що жили та працювали в ньому. Тобто культура народу та його місце проживання визначають сферу та можливості креативу.

Потенціальні можливості можуть бути дуже багатими, але так і залишитись ніколи не реалізованими. Ще одна дуже важлива опорна точка – практичні механізми втілення креативних ідей. «Творчість є необхідною передумовою інновацій, але інновації – це те, що має значення для максимізації потенціалу міста. Перехід від творчості до інновації передбачає оцінку, яка сама по собі не є частиною творчого процесу. Оцінка передбачає те, наскільки ідея відповідає певній ситуації, її доцільність, економічну ефективність та популярність» [14, р. 20]. Креативність та інновації – це два боки однієї медалі, які одна без одної не можуть дати бажаного результату. Місто може стати креативним та інноваційним, що збільшує його перспективи у рази.

Висновки. Отже, філософське осмислення концепції креативного міста дало змогу побачити особливості підходу її автора, виокремити основні положення, на які спирається це вчення та заснована на ньому практика. Як ми бачимо, це тісно пов'язується з наданням нових смислів поняттю «креативність», яке, по-перше, розуміється як природна характеристика людини, завдяки якій вона, власне, і виживає, по-друге, в якому пов'язуються раціональні та нераціональні інструменти досягнення та опанування світу, коли логічні та образні прийоми доповнюють одне одного та дають імпульс для нестандартного підходу до вирішення проблем і завдань. Можна сказати, що креативність поєднує природне та культурне в людині.

Креативне місто можна визначити як певний культурний простір, у якому існують різні культурні середовища, що створюються людьми, їх зусиллями, наповнюється етичними зв'язками такого типу, коли прагнення до створення спільного культурного світу враховує інтереси кожної людини та дає можливість для реалізації її здібностей і талантів. У креативному місті відбувається перехід від ієрархічної жорсткої структури до мережевої (гнучкої та рухливої), від силових (у широкому сенсі цього слова) стосунків та відносин до рівноправних, до «м'яких» соціальних технологій.

Список використаних джерел

1. United Nations. Department of Economic and Social Affairs. Population Division, 2018. URL: <https://www.un.org/development/desa/publications/2018-revision-of-world-urbanization-prospects.html>

2. Чисельність наявного населення України на 1 січня 2020 року. Статистичний збірник / за ред. М. Тімоніної. Київ : Державна служба статистики України. 2020. URL: http://database.ukrcensus.gov.ua/PXWEB2007/ukr/publ_new1/2020/zb_chuselnist%202019.pdf
3. Manfred A. Max-Neef. Foundations of Transdisciplinarity. *Ecological Economics*. 2005. № 53. P. 5–16. URL: http://aoatools.aua.gr/pilotec/files/bibliography/transdiscipl_MaxNeef_ecolEcon-3345059585/transdiscipl_MaxNeef_ecolEcon.pdf. doi:10.1016/j.ecolecon.2005.01.014
4. Ємельяненко Є. Урбаністичні перспективи і свобода сучасної людини. *Вісник КНТЕУ*. 2015. № 3. С. 60–71.
5. Лендрі Ч. Креативне містотворення: його сила і можливості. Харків : Фоліо, 2020. 252 с.
6. Флорида Р. Homo Kreativus. Як новий клас завойовує світ / пер. з англ. М. Яковлев. Київ : Наш формат, 2018. 432 с.
7. Sawyer R. Keith. Explaining Creativity. The Science of Human Innovation. Oxford : University Press, 2006. 354 с.
8. Іваник М. Чарльз Лендрі про місто громадян у світі кочівників. Збруч. 2018. URL: <https://zbruc.eu/node/77863>
9. Landry, Charles. & Bianchini, Franco. The creative city. London: Demos, 1995. 60 p. URL: <http://www.demos.co.uk/files/thecreativecity.pdf>
10. Landry, Charles. The ethical frame of the civic city. URL: <https://charleslandry.com/blog/the-ethical-frame-of-the-civic-city/>
11. Machulin L. Concept “City” in the Context of Interdisciplinary Research. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2016. № 1. С. 42–47.
12. Гладкий О.В. Глобальні міста як центри постеконімічної цивілізації. Актуальні проблеми країнознавчої науки : матеріали II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції (м. Луцьк, 14–15 травня 2015 р.) / за ред. В.Й. Лажніка. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. С. 9–14. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/11216/1/Gladkey%20A.%20V.pdf>
13. Кант И. Критика способности суждения / пер. с нем. Москва : Искусство, 1994. 367 с.
14. Landry, Charles. Making Great Cities. URL: <https://charleslandry.com/themes/making-great-cities/>

References

1. United Nations. (2018) Department of Economic and Social Affairs, Population Division, 2018. URL: <https://www.un.org/development/desa/publications/2018-revision-of-world-urbanization-prospects.html> [in English].
2. Number of Existing Population of Ukraine as of January 1, 2020 (2020). Statistical Publication / editor M. Timonina. Kyiv: State Statistics Service of Ukraine. 2020. URL: http://database.ukrcensus.gov.ua/PXWEB2007/ukr/publ_new1/2020/zb_chuselnist%202019.pdf [in Ukrainian].
3. Manfred A. Max-Neef (2005) Foundations of Transdisciplinarity. *Ecological Economics*. 53. URL: http://aoatools.aua.gr/pilotec/files/bibliography/transdiscipl_MaxNeef_ecolEcon-3345059585/transdiscipl_MaxNeef_ecolEcon.pdf. doi:10.1016/j.ecolecon.2005.01.014 [in English].
4. Yemel'yanenko YE. (2015) Urbanistychni perspektyvy i svoboda suchasnoyi lyudyny [Urban perspectives and freedom of modern man]. *Visnyk KNTEU*. 3. [in Ukrainian].
5. Lendri CH. (2020) Kreatyvne mistotvorennya: yoho syla i mozhlyvosti [Landry C. Creative urban planning: its power and possibilities] Kharkiv: Folio [in Ukrainian].
6. Florida R. (2018) Homo Kreativus. Yak novyy klas zavoyovuye svit [The Rise of the Creative Class: And How It's Transforming Work, Leisure, Community, and Everyday Life] / per. M. Yakovlev. Kyiv: Nash format [in Ukrainian].
7. Sawyer, R. Keith. Explaining Creativity. The Science of Human Innovation. Oxford: University Press, 2006 [in English].
8. Ivanyk M. (2018) Charl'z Lendri pro misto hromadyan u sviti kochivnykiv [Charles Landry about the city of citizens in the world of nomads]. *Zbruch*. URL: <https://zbruc.eu/node/77863> [in Ukrainian].
9. Landry, Charles. & Bianchini, Franco (1995). The creative city. London: Demos. URL: <http://www.demos.co.uk/files/thecreativecity.pdf> [in English].
10. Landry, Charles (2020). The ethical frame of the civic city. URL: <https://charleslandry.com/blog/the-ethical-frame-of-the-civic-city/> [in English].

11. Machulin L. (2016). Concept “City” in the Context of Interdisciplinary Research. *Theory and practice of social systems management*. 1 [in English].
12. Hladkyy O. V. (2015). Hlobal'ni mista yak tsenyry postekonomichnoyi tsyvilizatsiyi [Global cities as centers of post-economic civilization]. Aktual'ni problemy krayinoznavchoyi nauky : materialy II Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konferentsiyi (Lutsk, May 14–15, 2015) / editor VY Lazhnik. Lutsk : Vezha-Druk. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/11216/1/Gladkey%20A.%20V.pdf> [in Ukrainian].
13. Kant I. (1994) Kritika sposobnosti suzhdeniya [Critique of Judgment] / per. s nem. M.: Iskustvo [in Russian].
14. Landry, Charles (2020). Making Great Cities. URL: <https://charleslandry.com/themes/making-great-cities/> [in English].

Kravchik Maria Oleksandrivna

Ph.D. in Philosophy,
Associate Professor at the Department of Art Studies and General Humanities
International Humanitarian University
33, Fontanska doroha str., Odesa, Ukraine
ORCID ID: 0000-0003-0003-6081

Kryzhanovska Tetiana Oleksandrivna

Ph.D. in Philosophy,
Associate Professor at the Department of Art Studies and General Humanities
International Humanitarian University
33, Fontanska doroha str., Odesa, Ukraine
ORCID ID: 0000-0002-6391-6871

PHILOSOPHICAL STUDY OF THE CONCEPT OF THE CREATIVE CITY

The relevance of the topic is determined by the need for a philosophical understanding of the processes of urbanization, which in the modern world are a priority, their potential, in particular, one of the modern urban concepts, namely – the creative city. The aim of the article is to comprehend the main provisions of the concept of a creative city from a philosophical point of view.

One of the main methodological principles on which we are based is the principle of interdisciplinarity. The research methods we rely on are: the socio-cultural method by which the city appears organically connected with the general processes of social and cultural life of society. Urban anthropology provides an opportunity to understand the potential of the inner world for human development. Using an interactive approach, we analyze the city as a space of social interaction, as a result of which the city appears as a model of a certain type of community. In our research, we rely on the texts and public speeches of one of the most famous leaders of the idea of the creative city of the British urbanist, a specialist in urban planning and urban development Charles Landry.

Philosophical understanding of the concept of the creative city made it possible to see the peculiarities of its author's approach, to identify the main provisions on which this doctrine and the practice based on it are based. As we see, this is closely connected with the provision of new meanings to the concept of “creativity”, which, firstly, is understood as a natural characteristic of man, due to which he in fact survives and, secondly, in which rational and irrational tools of comprehension and development of the world are connected when logic and image complement each other and provide impetus for a non-standard approach to solving problems and tasks. We can say that creativity combines the natural and cultural in man.

A creative city can be defined as a certain cultural space in which there are different cultural environments created by people, their efforts, filled with ethical relations of this type, when the desire to create a common cultural world takes into account the interests of each person and provides opportunities for their abilities and talents. In a creative city, there is a transition from a hierarchical rigid structure to a network – flexible and mobile, from power (in the broadest sense of the word) relations and attitudes to equal, to “soft” social technologies.

Key words: urban study, creative city, creativity, innovations, urban cultural space, social resources of the city, cultural resources of the city.